

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามอัธยาศัยเรื่องการทอผ้า : กรณีศึกษา บ้าน โลกเจริญ ตำบลหนองกุงศรี อำเภอนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methodology) ซึ่งเป็นการผสมวิธี คือวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพพร้อมกัน ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ขอบเขตการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีการสร้างเครื่องมือในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
6. แผนการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

1. แหล่งข้อมูล

1.1 กลุ่มแม่บ้านทอผ้า บ้าน โลกเจริญ ตำบลหนองกุงศรี อำเภอนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 14 คน

1.2 ผู้นำชุมชน จำนวน 6 คน

1.2.1 ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 10 จำนวน 1 คน

1.2.2 ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 3 จำนวน 1 คน

1.2.3 ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 2 คน

1.2.4 สมาชิกสภาเทศบาล จำนวน 2 คน

2. กลุ่มเป้าหมาย

เด็ก และเยาวชน จำนวน 15 คน

3. กรอบเนื้อหา

ในการวิจัย เพื่อศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามอัธยาศัย เรื่องการทอผ้าของกลุ่มแม่บ้าน ครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เนื้อหาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10

(พ.ศ. 2550 – 2554) ใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ รวมถึงพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (มาตรา 24) จะเป็นการส่งเสริมการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น และเนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับสภาพของชุมชน โดยเปิดพื้นที่ชุมชนให้เป็นสถานที่เรียนรู้ของคนในชุมชน โดยจัดกิจกรรมหลังเวลาเรียน ในโรงเรียน และวันหยุด

4. ระยะเวลา

เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2552 – มิถุนายน พ.ศ. 2553

5. สถานที่วิจัย

บ้านโคกเจริญ ตำบลหนองกุงศรี อำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 7 ชนิด คือ

1. เครื่องมือเชิงปริมาณ

1.1 แบบประเมินความพึงพอใจ ของเด็กและเยาวชน ที่ได้รับการถ่ายทอดระบบองค์ความรู้ เรื่องการทอผ้า

2. เครื่องมือเชิงคุณภาพ

2.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

2.1.1 แบบสัมภาษณ์ ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของเด็กและเยาวชน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเด็กและเยาวชน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของเด็กและเยาวชน

2.1.2 แบบสัมภาษณ์ ชุดที่ 2 ใช้สัมภาษณ์กลุ่มแม่บ้านทอผ้าพื้น โดยมีกรอบ

การสัมภาษณ์ 6 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มแม่บ้านทอผ้า

ตอนที่ 2 ประวัติความเป็นมาของกลุ่มทอผ้า

ตอนที่ 3 การรวมกลุ่มของกลุ่มแม่บ้านทอผ้า

ตอนที่ 4 กระบวนการเรียนรู้การทอผ้าของกลุ่มแม่บ้าน

ตอนที่ 5 การบริหารและการจัดการ

ตอนที่ 6 ความรู้เกี่ยวกับการทอผ้า

2.1.3 แบบสัมภาษณ์ ชุดที่ 3 ใช้สัมภาษณ์ผู้นำชุมชน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้นำชุมชน

ตอนที่ 2 ข้อมูลการส่งเสริมสนับสนุน

2.2 การสนทนากลุ่ม

2.3 การถอดความรู้ โดยใช้เทคนิคเรื่องเล่าเร้าพลัง โดยภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.4 การทบทวนหลังการปฏิบัติ

2.5 การถอดบทเรียน

2.6 เวทียืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูล

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์ ตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการทอผ้า และการจัดระบบองค์ความรู้ในท้องถิ่น

1.2 วิเคราะห์ขอบเขตการศึกษา กำหนดกรอบแนวคิดและกำหนดขอบเขตของเนื้อหา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

1.3 รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการศึกษาทั้งหมดสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

1.4 นำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อขอคำแนะนำและตรวจสอบเนื้อหา ภาษา จำนวนที่ใช้ในแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมรายละเอียดเนื้อหาทั้งหมด

1.5 นำแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ปรับปรุงแก้ไข และผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความชัดเจนของภาษาและครอบคลุมตามกรอบการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยมีผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ซึ่งประกอบด้วย

1.5.1 ด้านความตรงของเนื้อหา ผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบ คือ นายจักรกฤษณ์ สุวรรณโท ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านท่าสองคอน วุฒิกการศึกษา กศ.ม. บริหารการศึกษา

1.5.2 ด้านความตรงตามโครงสร้าง ผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบ คือ นายเกียรติพงศ์ ชินแสง ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านหินลาด วุฒิกการศึกษา กศ.ม. บริหารการศึกษา

1.5.3 ด้านความถูกต้องของรูปแบบ และด้านการใช้ภาษา ผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคือ นายสมทรัพย์ ภูโสคา ผู้อำนวยการ โรงเรียนเขื่อนพิทยาสรรค์ วุฒิกการศึกษา กศ.ม. บริหารการศึกษา

1.6 ปรับปรุง แก้ไข ตามคำแนะนำและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญให้ถูกต้อง สมบูรณ์ แล้วนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

2. แบบประเมินความพึงพอใจ

มีขั้นตอนการสร้างและการหาคุณภาพแบบประเมินความพึงพอใจในการถ่ายทอด องค์ความรู้ โดยกิจกรรมการเรียนรู้ตามอัธยาศัย ดังนี้

2.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

2.2 วิเคราะห์เนื้อหาที่จะประเมิน เลือกรูปแบบเครื่องมือที่จะประเมิน และ กำหนดเกณฑ์ในการประเมินความพึงพอใจในการถ่ายทอดองค์ความรู้ โดยกิจกรรมการเรียนรู้ตาม อัธยาศัย

2.3 ดำเนินการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจ ลักษณะของแบบประเมินเป็น แบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) โดยกำหนดระดับค่าความพึงพอใจ ตาม (บุญชม ศรี สะอาด, 2545 : 63-71) ดังนี้

ระดับคะแนน 5 หมายถึง ความพึงพอใจมากที่สุด

ระดับคะแนน 4 หมายถึง ความพึงพอใจมาก

ระดับคะแนน 3 หมายถึง ความพึงพอใจปานกลาง

ระดับคะแนน 2 หมายถึง ความพึงพอใจน้อย

ระดับคะแนน 1 หมายถึง ความพึงพอใจน้อยที่สุด

จากนั้นนำมาหาค่าเฉลี่ย (Mean) และแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย โดยกำหนด เกณฑ์ ดังนี้

ระดับคะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึงมีความพึงพอใจมากที่สุด

ระดับคะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึงมีความพึงพอใจมาก

ระดับคะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึงมีความพึงพอใจปานกลาง

ระดับคะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึงมีความพึงพอใจน้อย

ระดับคะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึงมีความพึงพอใจน้อยที่สุด

2.4 นำแบบประเมินความพึงพอใจที่สร้างขึ้น ไปให้ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน
พิจารณาตรวจสอบข้อความและภาษาที่ใช้เพื่อให้ความชัดเจนและเหมาะสมกับการศึกษา

2.5 พิมพ์แบบวัดความพึงพอใจฉบับจริง นำไปใช้กับกลุ่มแม่บ้าน เด็กและ
เยาวชน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การสัมภาษณ์

หลังจากสร้างแบบสัมภาษณ์และผ่านการตรวจสอบตามขั้นตอนเรียบร้อยแล้ว
ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ไปเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Studies) คือ กลุ่มแม่บ้าน ผู้นำชุมชน
เด็กและเยาวชน ในพื้นที่จริง นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ความต้องการและข้อคิดเห็น
เพื่อให้ได้ข้อมูล ที่จะนำไปเป็นประเด็นหรือแนวทางในการจัดการสนทนากลุ่ม ต่อไป

2. การสนทนากลุ่ม

การสนทนากลุ่ม (Focus Groups) เป็นการนำประเด็นหรือแนวทางที่ได้จาก
การวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์ของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล มาดำเนินการสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่
ดีที่สุด โดยผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันของสมาชิกในวงสนทนา ซึ่ง Stewart and Shamdasani
(1990) โดยเน้นความสำคัญของพลวัตกลุ่ม (Group Dynamics) ซึ่งถือว่าคนเราจะพูดหรือแสดง
ความคิดเห็นอย่างเปิดเผยในกลุ่มหรือในที่สาธารณะก็ต่อเมื่อเขารู้สึกสบายๆ ภายใต้สภาพแวดล้อม
ที่คุ้นเคย

2.1 สถานที่จัดการสนทนา คือ บ้านประธานกลุ่มแม่บ้าน บ้าน โลกเจริญ
ตำบลหนองกุ้งศรี อำเภอหนองกุ้งศรี จังหวัดกาฬสินธุ์

2.2 ผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) คือ ผู้วิจัย

2.3 การเลือกสมาชิกสนทนา

เลือกผู้สนทนาโดยยึดจุดมุ่งหมายของการวิจัยเป็นหลัก (Purposeful Sampling)
โดยเลือกจากประชากรกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 7 คน ดังนี้ ตัวแทนกลุ่มแม่บ้าน 3 คน ตัวแทน
ผู้นำชุมชน 3 คน เลือกจากการสัมภาษณ์และเลือกจากการแนะนำต่อๆ กันไป โดยผู้วิจัยไปถาม
ประชากรในแต่ละกลุ่มคนใดคนหนึ่ง เช่น ถามว่า “ใครมีความรู้เรื่องกระบวนการทำงานอาชีพ
ทอผ้าพื้นบ้านบ้าง” เมื่อได้ชื่อคนหนึ่งมา ก็ตามไปถามคนนั้นแบบเดียวกัน ต่อไปเรื่อยๆ โดยวิธี
นี้ชื่อที่ได้มาจะมีจำนวนมากขึ้นๆ ในจำนวนนี้คนที่ถูกคนอื่นเอ่ยชื่อมากที่สุดจะได้รับการคัดเลือก
ร่วมในการสนทนากลุ่ม ซึ่งเป็นแหล่งข้อมูลที่ดีที่สุด โดยจุดมุ่งหมายที่เลือกตัวแทนแบบนี้
เพื่อให้ได้ตัวแทนที่สามารถให้ความรู้หรือข้อมูลมากที่สุด

2.4 การติดต่อกับผู้ประสานงาน การติดต่อประสานงานกับผู้นำชุมชน และ ประธานกลุ่มแม่บ้าน บ้าน โลกเจริญ ตำบลหนองกุ้งศรี อำเภอหนองกุ้งศรี จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการใช้สถานที่ ในการจัดการสนทนากลุ่ม พร้อมแจ้งวัน เวลาและ สถานที่ให้ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มทุกคนให้ทราบล่วงหน้า อย่างน้อย 3 วัน

2.5 การจัดที่นั่งสนทนากลุ่ม ให้นั่งล้อมวงเป็นวงกลม ไม่ห่างกันนัก ผู้วิจัยนั่งหัว กลุ่มเพื่อให้ได้ยินการพูดคุยอย่างทั่วถึง และแสดงความคิดเห็นให้ผู้อื่น ได้รับฟังอย่างชัดเจน อันจะนำมาซึ่งการสื่อสารที่มีความถูกต้องชัดเจน และยังก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ สนทนาและบุคคลในวงสนทนาด้วย

2.6 การเริ่มสนทนาในช่วงแรกของการสนทนา ผู้ดำเนินการสนทนา เริ่มจาก การแนะนำตนเอง และทีมงาน (ผู้จัดบันทึก และผู้บริการทั่วไป) โดยพยายามสร้างบรรยากาศที่ เป็นกันเอง จัดเตรียมอุปกรณ์ (กระดาษสำหรับจดบันทึกและดินสอ ปากกา เครื่องบันทึกเสียง) ที่ใช้ในการสนทนากลุ่มให้พร้อม หลังจากนั้นจึงดำเนินการตามขั้นตอน ต่อไปนี้

2.6.1 อธิบายถึงวัตถุประสงค์ และจุดมุ่งหมายในการจัดสนทนากลุ่ม

2.6.2 เกริ่นนำด้วยคำถามอุ่นเครื่องเพื่อสร้างบรรยากาศผ่อนคลาย เป็นกันเอง

2.6.3 เมื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเริ่มมีความคุ้นเคยกัน จึงเริ่มคำถามซึ่งได้จาก การวิเคราะห์การสัมภาษณ์ เป็นแนวทางประเด็นในการสนทนา

นอกจากประเด็นข้อคำถามเหล่านี้ ในการสนทนาจะเกิดข้อคำถามที่เกิดขึ้น ระหว่างการสนทนา ผู้ดำเนินการสนทนาจะใช้ประเด็นคำถามเหล่านั้นซักต่อเพื่อให้ ได้ รายละเอียดของประเด็นนั้นๆ มากยิ่งขึ้น

การยุติการสนทนากลุ่ม ขอให้สมาชิกแต่ละคนสรุปสิ่งที่ตนได้พูดและเพิ่มเติม ข้อมูล/ความเห็นของตน โดยผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มอาจเป็นผู้เริ่มต้นสรุปก่อนก็ได้ แล้วจึงให้ สมาชิกช่วยกันเพิ่มเติม การสรุปเป็นการทำความเข้าใจสาระสำคัญของข้อมูลให้ตรงกันและ ปรับแก้ในประเด็นที่อาจเข้าใจผิด และจากการดำเนินการสนทนากลุ่มดังกล่าวจะทำให้ได้ หัวข้อหรือเรื่องที่จะนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อจัดการเรียนรู้ของเด็ก และเยาวชนในฐานะ การเรียนรู้ ต่อไป

3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3.1 ถอดความรู้ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้เทคนิคเรื่องเล่าเร้าพลัง (Storytelling) ซึ่งเป็นเทคนิคของการใช้เรื่องเล่า เพื่อแบ่งปันความรู้ จากภูมิปัญญาท้องถิ่นลงสู่ เด็กและเยาวชน เป้าหมายสำคัญที่สุดของการเล่าเรื่อง คือให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นผู้มีความรู้จาก

ประสบการณ์ จากการปฏิบัติ (Tacit Knowledge) ซึ่งเป็นความรู้ที่ฝังลึกอยู่ในตัวผู้ปฏิบัติ ได้ปลดปล่อยความรู้ที่ซ่อนลึกอยู่ในหัวใจ (ความเชื่อ) ในส่วนลึกของสมอง (ความรู้) และในส่วนลึกของร่างกาย (การปฏิบัติ) ออกมาทางคำพูด สีหน้า และท่าทาง การเล่าเรื่องจะประสบผลสำเร็จมากน้อยขึ้นอยู่กับปัจจัยหลัก 3 ประการ คือ ผู้เล่า ผู้รับฟัง และบรรยากาศขณะเล่า โดยผู้เล่าที่มีอารมณ์แจ่มใส มีความเอื้ออาทร ต่อกลุ่มผู้ฟังมีความรู้สึกว่าผู้ฟังเป็นกัลยาณมิตร มีจิตอาสาพร้อมที่จะให้ มีความภาคภูมิใจในความสำเร็จที่ตนกำลังเล่า เป็นการถอดความรู้ที่ฝังลึกในตัวออกมาให้เด็กและเยาวชนได้รับทราบ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สนทนาซักถาม ซึ่งจะเป็นการสร้างพลังให้เด็กและเยาวชนต้องการเรียนรู้ในเรื่องนั้น ๆ ซึ่ง ได้ดำเนินการ ดังนี้

3.1.1 เด็กและเยาวชนและกลุ่มแม่บ้านร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยกลุ่มแม่บ้านซึ่งเป็นผู้มีความรู้ มีประสบการณ์ในเรื่องนั้น ๆ เป็นผู้เล่าเรื่องซึ่งเป็นการถ่ายทอดความรู้ที่ฝังลึกในตัวออกมาให้นักเรียนได้รับทราบ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สนทนาซักถาม ซึ่งจะเป็นการสร้างพลังให้เด็กและเยาวชนต้องการเรียนรู้ในเรื่อง นั้น ๆ

3.1.2 เด็กและเยาวชนและกลุ่มแม่บ้าน ร่วมกันวางแผนในการปฏิบัติงานในฐานะการเรียนรู้ โดยกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติงานไว้อย่างชัดเจน คือ ชั้นวิเคราะห์งาน ชั้นวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ชั้นปฏิบัติงานตามแผนตามที่กำหนดไว้ และชั้นประเมินผลการทำงานเพื่อนำมาปรับปรุงหรือแก้ไขข้อบกพร่องในการทำงาน

3.1.3 เด็กและเยาวชนและกลุ่มแม่บ้านลงมือปฏิบัติงานร่วมกัน ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผนการปฏิบัติงาน โดยนำกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เช่นมีการสังเกต การทดลองทำ การปฏิบัติจริง การตรวจสอบผลงาน การสรุปผลงาน และการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในการทำงาน เป็นต้น

3.2 การทบทวนหลังการปฏิบัติ เป็นการสรุปทบทวนหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการปฏิบัติงานในแต่ละฐานการเรียนรู้แล้ว โดยให้เด็กและเยาวชนแต่ละกลุ่มร่วมกันสนทนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทบทวนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทำไมจึงเกิด มีจุดอ่อนจุดแข็งในการทำงานอย่างไร จะรักษาจุดแข็งปรับปรุงจุดอ่อนอย่างไร สามารถทำให้กลุ่มได้เรียนรู้จากความสำเร็จและความล้มเหลว ช่วยให้สมาชิกในกลุ่มได้เรียนรู้กระบวนการทำงาน เพื่อสรุปให้ได้องค์ความรู้ และประเมินผลการทำงานของตนจากการเรียนรู้ในฐานะการเรียนรู้ เพื่อจะได้นำผลการประเมินไปปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติมส่วนที่บกพร่องให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น แล้วให้เด็กและเยาวชนแต่ละกลุ่มเขียนสรุปเป็นองค์ความรู้ลงในกระดาษที่เตรียมไว้ จากนั้นให้นำเสนอเป็นรายกลุ่ม หลังจากนำเสนอแล้วจึงให้เด็กและเยาวชนแต่ละคนจดบันทึกองค์ความรู้ของกลุ่มลงในสมุดจดบันทึกของตนเอง

3.3 การถอดบทเรียน เป็นวิธีการจัดการความรู้รูปแบบหนึ่ง มีวัตถุประสงค์

เพื่อสืบค้นความรู้จากการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน ใช้วิธีการสกัดความรู้และประสบการณ์ที่ฝังลึกจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ที่ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละฐานการเรียนรู้ให้กับเด็กและเยาวชน ในการวิจัยครั้งนี้การถอดบทเรียนจะดำเนินการเมื่อได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบทุกฐานการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ โดยให้เด็กและเยาวชนและกลุ่มแม่บ้านร่วมกันสรุปองค์ความรู้ทั้งหมดที่เรียนมา เพื่อให้ได้องค์ความรู้ที่เป็นองค์รวมของการจัดการเรียนรู้ จากฐานที่ 1 จนถึงฐานที่ 6 ให้ถูกต้องและสมบูรณ์ โดยเอาเป้าหมายหรือสิ่งที่อยากจะเห็นผลสำเร็จสุดท้ายในฐานการเรียนรู้ที่เรียนผ่านมาทั้งหมด เป็นตัวเริ่มต้น แล้วให้นักเรียนเขียนแผนผังความคิดออกมาให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระที่เรียนรู้ในแต่ละฐานการเรียนรู้ จนครบทุกฐาน ตลอดจนประเมินผลการทำงานจากการที่ได้ลงมือปฏิบัติงานในฐานการเรียนรู้ เพื่อนำไปปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติม ส่วนที่บกพร่องให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เสร็จแล้วตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลเพิ่มเติมด้วยการถามต่อเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่มีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น สรุปให้เห็นภาพทั้งหมด สุดท้ายให้เด็กเยาวชนและกลุ่มแม่บ้านทำแบบประเมินความพึงพอใจที่ได้ร่วมกิจกรรม เรื่องการทอดผ้า กับกลุ่มแม่บ้าน บ้าน โลกเจริญ ตำบลหนองกุงศรี อำเภอหนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์

4. เวทียืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูล

จัดเวทียืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูล เพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือของข้อมูลทั้งหมดในการวิจัยในครั้งนี้ โดยใช้รูปแบบการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) เป็นรูปแบบการเปรียบเทียบข้อค้นพบเพื่อยืนยันความน่าเชื่อถือ ซึ่งประกอบด้วยบุคคลต่างๆ ที่ไม่ใช่ผู้วิจัย ได้ร่วมกันเพื่อนำไปปรับปรุง แก้ไข เพิ่มเติมส่วนที่บกพร่องให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้นทำการทบทวนข้อค้นพบ (Review Triangulation) ทั้งด้านความแม่นยำ (accuracy) ความสมบูรณ์ (completeness) ความเป็นธรรม (fairness) และความน่าเชื่อถือ (credibility) (สุภางศ์ จันทวานิช. 2549)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage) โดยใช้สูตร (สุรวาท ทองบุ, 2550 : 123)

$$\text{ร้อยละ} = \frac{f}{n} \times 100$$

เมื่อ f แทน ความถี่

N แทน จำนวนผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ทั้งหมด

1.2 ค่าเฉลี่ย คำนวณโดยใช้สูตร (สุรวาท ทองบุ, 2550 : 123)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ $\bar{x}$ แทน คะแนนเฉลี่ยของผู้ตอบแบบวัดความพึงพอใจ

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งกลุ่มของผู้ตอบแบบวัดความพึงพอใจ

N แทน จำนวนผู้ตอบแบบวัดความพึงพอใจ

1.3 หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน คำนวณโดยใช้สูตร (สุรวาท ทองบุ, 2550 : 124)

$$S = \sqrt{\frac{\sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน

N แทน จำนวนผู้ตอบแบบวัดความพึงพอใจ

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum x^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองของคะแนนผู้ตอบแบบวัดความพึงพอใจแต่ละคน

แผนการวิจัย

ตารางที่ 1 แผนการจัดกิจกรรม

กิจกรรมการวิจัย	เครื่องมือที่ใช้	กลุ่มเป้าหมาย	ระยะเวลา
<p>ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ</p> <p>ระยะที่ 1 การเตรียมการ กำหนดพื้นที่การวิจัย ลงพื้นที่ ศึกษาสภาพปัจจุบัน เพื่อสร้าง ความสัมพันธ์ในชุมชน</p> <p>ระยะที่ 2 การปฏิบัติการ - แล้วทำการสัมภาษณ์เด็กและ เยาวชนกลุ่มแม่บ้าน และผู้นำ ชุมชน เพื่อนำข้อมูลมาช่วยในการ ถอดองค์ความรู้ร่วมกันถอดองค์ ความรู้ เรื่องของการทอผ้าจัดองค์ ความรู้ ร่วมกันวางแผนการจัด กิจกรรมการเรียนรู้โดยการสนทนา - นำเด็กและเยาวชนที่เป็น กลุ่มเป้าหมาย ทำกิจกรรมการ เรียนรู้ตามที่ได้วางแผนไว้ โดยการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้จะให้ลงมือ ปฏิบัติตามสภาพจริง</p> <p>ระยะที่ 3 สรุปผล ใช้แนวทางการประเมินผลจาก สภาพที่แท้จริง ประเมินผล โดยใช้ แบบประเมินความพึงพอใจ และ จัดเวทียืนยันความน่าเชื่อถือของ ข้อมูล ในหัวข้อเรื่อง การจัด กิจกรรมการเรียนรู้ตามอรรถศาสตร์ เรื่องการทอผ้า : กรณีศึกษาบ้าน โลกเจริญ ตำบลหนองกุงศรี อำเภอ หนองกุงศรี จังหวัดกาฬสินธุ์</p>	<p>- แบบสัมภาษณ์ - การสนทนากลุ่ม - การถอดความรู้ ฟังลึก โดยใช้ เทคนิคเรื่องเล่า เร้าพลัง - ทบทวนหลังการ ปฏิบัติ - การถอดบทเรียน</p> <p>- แบบประเมิน ความพึงพอใจ - เวทียืนยันความ น่าเชื่อถือของ ข้อมูล</p>	<p>- ผู้นำชุมชน - กลุ่มแม่บ้าน - เด็กและเยาวชน</p> <p>- กลุ่มแม่บ้าน - เด็กและเยาวชน</p> <p>- ผู้นำชุมชน - กลุ่มแม่บ้าน - เด็กและเยาวชน</p>	<p>เดือนธันวาคม พ.ศ. 2552 - กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553</p> <p>เดือน มีนาคม พ.ศ. 2552 - พฤษภาคม พ.ศ. 2553</p> <p>เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2553</p>